

Sygnatura akt: I C 853/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 kwietnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ludmiła Dulka - Twarogowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Arleta Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2018 roku w Wąbrzeźnie na rozprawie

sprawy z powództwa: **E. B. (1)**

przeciwko: **P. K.**

- o zapłatę,

I. oddała powództwo;

II. nie obciąża powoda kosztami procesu pozwanego.

Sędzia Sądu Rejonowego

Ludmiła Dulka - Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

SSR Ludmiła Dulka - Twarogowska

W., dnia 04 kwietnia 2018 r.

Sygn. akt I C 853/17

UZASADNIENIE

Powód E. B. (1), zastępowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, w pozwie wniesionym przeciwko P. K. domagał się ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy sprzedaży nr (...) z dnia (...) roku zawartej pomiędzy stronami, wobec skutecznego prawnie odstąpienia od niej przez powoda.

W uzasadnieniu powód wskazał, że 26 stycznia 2017 roku wraz z matką uczestniczył w pokazie organizowanym w K. przez firmę pozwanego, na którym zgodził się na zakup sprzętu do masażu w postaci fotela oraz pasa. Dodatkowo w trakcie pokazu poinformowano powoda, iż w dowód uznania za zakupiony sprzęt otrzyma w prezencie dwie sztuki poduszek oraz dwa materace. Po zakończeniu pokazu powód podpisał umowę o kredyt na zakup nabytych towarów z (...) Bankiem S.A. Po dokonaniu analizy kwoty do zapłaty powód uświadomił sobie, iż jest zobowiązany do zapłaty także za produkty, które miał otrzymać w prezencie, dlatego podjął kroki mające na celu odstąpienie od zawartych umów - kredytowej oraz sprzedaży. Oświadczenie o odstąpieniu od pierwszej z umów powód złożył skutecznie 10 lutego 2017 roku. Z kolei oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży nr (...) powód złożył 31 stycznia 2017

roku w trakcie rozmowy telefonicznej z M. W., która reprezentowała pozwanego podczas zawierania tej umowy. Dodatkowo 10 lutego 2017 roku powód zawarł w piśmie oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży. Pozwany zakwestionował skuteczność odstąpienia od umowy sprzedaży wskazując, iż zostało ono złożone po przekroczeniu terminów. Powód wyraził jednak stanowisko, iż skoro umowa sprzedaży nie zawierała postanowień o sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy, a także informacji o wzorze formularza odstąpienia od umowy oraz o załącznikach stanowiących jej integralną część, zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o Prawach konsumenta termin na odstąpienie od umowy wynosił 12 miesięcy od dnia upływu terminu wskazanego w art. 27 tej ustawy. W celu jednoznacznego potwierdzenia woli odstąpienia od umowy strona powodowa skierowała do pozwanego kolejne pismo w tym przedmiocie z 27 marca 2017 roku. Ponadto powód wskazał, iż 21 stycznia 2017 roku podpisał także dokument „Warunki sprzedaży”, do którego umowa sprzedaży nie zawierała żadnego odesłania i który został mu wręczony już po podpisaniu umowy, a zatem w chwili jej zawierania nie był on w sposób należyty, jasny i zrozumiały poinformowany o przysługujących mu ustawowych uprawnieniach. W ocenie powoda jego interes prawny w ustaleniu, iż skutecznie prawnie odstąpił od zawartej z pozwanym umowy jest niewątpliwy (k.2-5).

W odpowiedzi na pozew pozwany, zastępowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany potwierdził uczestnictwo powoda w organizowanej przez siebie prezentacji produktów i nabycie przez niego pasa masującego, fotela masującego oraz dwóch kompletów poduszek i materacy za kwotę 4.990,00 zł, przy czym 100,00 zł powód wpłacił gotówką, a pozostała część miała zostać pokryta z zaciągniętego przez niego kredytu bankowego. Pozwany zanegował, aby powód wyraził wolę zakupu jedynie sprzętów masujących, a pozostałe produkty miały stanowić formę „gratisów”. Zaprzeczył także, aby po zawarciu umowy powód złożył ustne oświadczenie o odstąpieniu od umowy, ponieważ przedmiotem rozmowy telefonicznej stron była jedynie kwestia możliwości uregulowania należności w formie gotówkowej w miejsce kredytu. Pozwany wskazał, iż podczas zawierania umowy z powodem przekazał mu komplet dokumentów, w tym warunki zakupu zawierające informacje o sposobie i terminie wykonania prawa do odstąpienia od umowy, w którego pkt 3 znajdowało się oświadczenie kupującego, iż przez zawarciem umowy uzyskał pełne informacje o uprawnieniach konsumenta, natomiast wzór odstąpienia znajdował się na odwrocie egzemplarza umowy wręczonej kupującemu. Tym samym pozwany uważał za nieuzasadnione stanowisko powoda, iż zaktualizowało się uprawnienie przewidziane w art. 29 ust. 1 ustawy o prawach konsumenta (k.35-38).

Strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe na rozprawie w dniu 21 marca 2018 roku (k. 70 - czas zapisu: od 00:02:49), przy czym powód także we wcześniejszym piśmie z 26 lutego 2018r. (k.55-56).

Sąd ustalił, co następuje:

P. K. wystąpił na drogę procesu cywilnego z pozwem skierowanym przeciwko E. B. (2) domagając się zapłaty z tytułu zawartej przez strony umowy sprzedaży nr (...) z dnia 26 stycznia 2017 roku. W toku wskazanej sprawy pełnomocnik E. B. (1) złożył wniosek o zawieszenie postępowania, który na dzień 21 marca 2018 roku nie został jeszcze rozpoznany przez sąd.

Okoliczności bezsporne, ponadto dowód:

- zeznania pozwanego na rozprawie z 21 marca 2018 roku (k. 71v - czas zapisu: 01:31:14-01:31:39).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy w zakresie elementów istotnych dla jej rozstrzygnięcia był bezsporny.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powództwo o ustalenie jest dopuszczalne wtedy, gdy powód żąda ustalenia prawa lub stosunku prawnego i gdy ma w takim ustaleniu interes prawny.

Istnienie interesu prawnego, jako materialnoprawnej podstawy roszczenia opartego na art. 189 k.p.c., winno zostać wykazane przez powoda na ogólnych zasadach. W niniejszej sprawie powód uważał, że jego interes prawny w ustaleniu, iż skutecznie odstąpił od umowy zawartej z pozwanym jest niewątpliwy.

Dokonując oceny zasadności roszczenia powoda należy wskazać, iż powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może być uwzględnione wtedy, gdy zostanie wykazane spełnienie dwóch przesłanek merytorycznych - interesu prawnego oraz prawdziwości twierdzeń powoda, przy czym dopiero dowiedzenie przez powoda interesu prawnego otwiera sądowi drogę do badania prawdziwości jego twierdzeń o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje, bądź nie istnieje.

Pojęcie interesu prawnego nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę, stąd jego funkcja wynika z przepisów, zaś treść znaczeniową kształtuje praktyka. Przyjmuje się, że interes prawny stanowi szczególnego rodzaju klauzulę generalną (vide: wyrok SN z 14.3.2012r., sygn. II CSK 252/11, L. nr (...)) i nie jest możliwe stworzenie jednego wzorca tego pojęcia, który mógłby być stosowany w każdej sprawie.

W orzecznictwie istnieje utrwalony pogląd, iż interes prawny zachodzi wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (vide: wyr. SN z 18.6.2009 r., sygn. II CSK 33/09, Legalis nr 232742; wyrok SA w Poznaniu z 5.4.2007 r., sygn. III AUa 1518/05, Legalis nr 107425; wyrok SA w Białymstoku z 7.2.2014 r., sygn. I ACa 408/13, Legalis nr 992485).

Wydanie wyroku w sprawie o ustalenie prawa lub stosunku prawnego ma sens wówczas, gdy powstała sytuacja grożąca naruszeniem prawa (stosunku prawnego) lub powstała wątpliwość co do jego istnienia. Interes prawny oznacza interes odnoszący się do stosunków prawnych, w jakich znajduje się powód, a nawet obie strony (vide: uchwała SN z 25.01.1995r., sygn. III CZP 179/94, Legalis nr 39171).

O prawnym charakterze interesu, czyli o potrzebie wszczęcia oznaczonego postępowania i uzyskania oznaczonej treści orzeczenia decyduje istniejąca obiektywnie potrzeba ochrony sfery prawnej powoda. Indywidualne i subiektywne zapatrywanie strony o potrzebie wystąpienia z powództwem nie jest wystarczające, dlatego istotne jest odróżnianie interesu prawnego od interesu faktycznego (vide: T. Rowiński, *Interes prawny w procesie cywilnym i postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 1971, s. 21, 29 – 30; A. Wilczyńska, *Interes prawny i jego granice w postępowaniu cywilnym*, Palestra z 2010 r., nr 9-10, s. 33 i n.). Zawsze musi zatem występować obiektywna niepewność co do stanu prawnego lub prawa, która wymaga usunięcia (vide: uchwała SN z 17.3.1989r., sygn. III CZP 21/89, Legalis nr 26607; wyrok SN z 14.3.2012r., sygn. II CSK 252/11, Legalis nr 490943).

Powództwo przewidziane w art. 189 k.c. powinno stanowić jedyny i niezbędny środek prawny ochrony praw powoda. Nie istnieje zatem interes prawny powoda w wytoczeniu powództwa o ustalenie w sytuacji, kiedy realnie możliwym jest uzyskanie przez niego ochrony lub usunięcie stanu niepewności w inny sposób, np. gdy interes ten może być zaspokojony w innym postępowaniu. Istnienie interesu prawnego w żądaniu ustalenia prawa lub stosunku prawnego kwestionowane jest w tych sytuacjach, w których występuje (możliwa jest) obok powództwa o ustalenie równocześnie inna forma ochrony praw podmiotowych stanowiących przedmiot ustalenia. Zasada ta odnosi się również do sytuacji, gdy w innej sprawie powstał już spór, co do naruszenia prawa, którego ochrony w formie ustalenia dochodzi powód. Strona ma więc interes prawny w ustaleniu swego prawa dopóty, dopóki nie została pozwana przez swojego przeciwnika o świadczenie z tym prawem związane. Gdy taka sytuacja nastąpiła stronie przysługuje jedynie obrona we wszczętym procesie o świadczenie. Dopuszczenie odrębnego powództwa o ustalenie skutkowałoby dopuszczeniem dwóch procesów o ten sam przedmiot. Interesu prawnego zatem nie ma, gdy toczy się już sprawa o świadczenie przeciwko powodowi sprawy o ustalenie (vide: wyrok SN z 4.12.1998r., sygn. III CKN 56/98, Legalis nr 733007; wyrok

SN z 29.2.1972r., sygn. I CR 388/71, Legalis nr 16075; wyrok SA w Warszawie z 12.6.2013r., sygn. I ACa 19/13, Legalis nr 733007).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zwrócić uwagę, iż zarówno powód w trakcie składania zeznań, jak i pełnomocnicy każdej ze stron, na rozprawie w dniu 21 marca 2018 roku potwierdzili, iż przed innym sądem toczy się sprawa z powództwa P. K. przeciwko E. B. (2) o zapłatę z tytułu zawartej umowy sprzedaży nr (...) z dnia 26 stycznia 2017 roku. Oznacza to, iż E. B. (1) nie posiada interesu prawnego w wytoczeniu odrębnego powództwa o ustalenie nieistnienia tej samej czynności prawnej z powołaniem się na skuteczne odstąpienie od umowy, ponieważ okoliczność ta będzie stanowiła przesłankę rozstrzygnięcia w innym postępowaniu z powództwa P. K. o zapłatę. Po stronie powoda występuje jedynie interes faktyczny w wytoczeniu pozwu, który jednak nie może stanowić o przysługiwaniu mu legitymacji procesowej. Ponadto wydanie rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie nie doprowadzi do definitywnego zakończenia sporu pomiędzy stronami, z uwagi na zawisłość innej, równoległe prowadzonej sprawy o świadczenie. Jednocześnie należy podkreślić, iż okoliczność, która ze spraw została wcześniej wszczęta nie ma żadnego znaczenia, ponieważ istnienie interesu prawnego powoda w niniejszej sprawie było niezbędne nie tylko w dacie wytoczenia powództwa ale również w chwili wyrokowania (vide: uchwała SN z 30.12.1968r., sygn. III CZP 103/68, Legalis nr 13780, wyrok SN z 14.7.1972r., sygn. III CRN 607/71, Legalis nr 16384; uchwała SN z 19.11.1996r., sygn. III CZP 115/96, Legalis nr 30375) i podlegało badaniu przez Sąd z urzędu, jako przesłanka merytoryczna rozstrzygnięcia.

Brak wykazania przez powoda interesu prawnego czyni bezprzedmiotowym dokonywanie ustaleń, czy doszło do skutecznego odstąpienia przez niego od umowy sprzedaży nr (...) z dnia 26 stycznia 2017 roku.

W tej sytuacji, na podstawie art. 189 k.p.c. a contrario, w pkt I wyroku Sąd oddalił powództwo w całości.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił art. 102 k.p.c. Przepis ten wyraża odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu, o ile zachodzą wypadki szczególnie uzasadnione. Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należy zaliczyć zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Uwzględnić należy więc nie tylko trudną sytuację materialną i rodzinną strony, ale także sytuację wynikającą z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywnego przekonania strony o zasadności obrony.

Powód ma trudną sytuację majątkową i w toku procesu korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych w całości (k.30), a pozew w niniejszej sprawie wniósł w uzasadnionym przekonaniu o słuszności swoich racji, dlatego w pkt II wyroku Sąd na podstawie art. 102 k.p.c., odstąpił od jego obciążania kosztami procesu na rzecz pozwanego, który wygrał w całości przedmiotowy spór sądowy.

Sędzia Sądu Rejonowego

Ludmiła Dulka-Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...);

3. (...)

W., dnia 23.04.2018r.

SSR Ludmiła Dulka-Twarogowska